

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

6. Qualiter in superficie, usufructu, usu & habitatione, servitutibus,
bonisque communibus census reservari, confignariue possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

& illius successoribus repelli poterit à solutione census vtpote illegitimè, & contra iuris ordiæm empti.

§. VI.

Qualiter in superficie, usufructu, usu, & habitatione, seu iuribus, bonisque communibus census reservari, consignarive possit

- 1 Quoad superficiarium distinctione respondetur.
- 2 Dominus soli nequit censum constituere.
- 3 Usufructuarius potest in usufructu non formali, sed materiali.
- 4 Dominus usufructus nequit.
- 5 In usu non constituitur census.
- 6 Bene super habitatione.
- 7 Item in servitutibus, si fructifera sint.
- 8 Deinde in bonis que sunt communia pluribus.

Quoad superficiem actum, distinguendum est, si illius superficiarius habeat plenum dominium, eo quod emptione, donatione, legato, vel alia simili causa abique vlla annua prestatione, vel recognitionis obligatione illam comparauerit, poterit in ea censum releuare, & consignare, quia hinc superficies liberum est eam superficie pro ut sibi placuerit alienare. Sicuti ex Valasco, de iure employent. q. 3. n. 2. nota Auendaño de censib. Hispan. cap. 69. n. 3. Si autem superficiarius superficiem dominium tantum vtile habeat, eo quod superficies concessa sit à domino soli sub obligatione annue prestationis, recognitioneque domini directi, nequaquam censum releuare poterit, quia ad censum reservatum, vt sape dictum est, & constat ex constituto de religiosis domib. translatio vtriusque domini vtilis, & directi requiritur: at illius superficiem superficiarius tantum habet vtile dominium, nam directum remanet apud dominum soli. Ergo in ea non potest censum releuare, bene tamen poterit censum consignatum, seu emptiario constituitur interim ac superficies durauerit, quia in ea seruitutem imponere potest leg. 3. de seruitutib. eamque pignori, & hypothecæ subicere. leg. grege. §. 8. in superficialibus. ff. de pignori. Ergo etiam poterit in censum consignare. Vt bene aduertit Auendaño, d. cap. 69. num. 6.

Dominus vero soli, in quo est superficies, & directio nequit censum reservatum, nec consignatum realem constituere, si solum non habeat aliquem fructum, & emolumentum distinctum à superficie. Quia census realis vt sape dictum est nequit constitui in re cuius fructus pensioni soluendæ non sufficiant. Ergo si solum infructuosum est in eo census nec reservari, nec consignari poterit. Quod à fortiori procedit de dominio directo superficie, quippe vt distinctum à dominio vtili infructuosum est, nisi tantum quoad pensiones annuas, & recognitiones à superficiario gratandas, ac proinde quoad hoc ius optime poterit censum reservatum, & consignatum constituere.

Quod si de usufructu loquamur, dicendum est usufructuarium posse in usufructu non formali, sed materiali hoc est in iure, & potestate percipiente commoditates, & vtilitates ex usufructu censum constituere. Nam esto usufructus formalis alienari non possit. leg. usufructu. Cod. de usufructu. & leg. si usufructus. ff. de iure dotium. bene tamen alienari possunt commoditates illius, ac proinde in eis census constitui. Sicuti aliis relatis tradit Felician. lib. 2. de censib. c. 4. n. 2. & seq. Auendaño c. 7. de censib. Hispan. num. 3.

Dominus autem penes quem dominium directum rei in usufructum dare residet, nequit censum realem in ea nuda proprietate constituere ob rationem sape datam, quia nuda proprietatis fructus, ferre non valet. Quod necessario requisitum est pro census realis solutione. Neque refert quod possit proprietatem obligare manente usufructu. Vt deciditur leg. 2. Cod. de usufructu. quia id verum est de obligatione quæ usufructum non diminuat, qualis esset obligatio regularis hypothecæ & pignoris. Secus vero est de obligatione quæ usufructum diminueret, sicuti est obligatio census realis. Hæc enim etiam conscientie usufructuario perferente integro usufructu contrahi nequit. Vt habetur leg. si quid. 13. in fine Digest. de usufructu. Vt bene explicat Auendaño tractat. de censib. Hispan. cap. 70. per totum.

In usu vero qui proprie usus est nec reservari, nec consignari census statui potest, quia nec vendi, nec locari, nec donari, nec vilo modo alienari potest, quia est ius personalius personam non egrediens, §. 1. in iure de usu, & habitari. Secus vero est de usu, qui verè est usufructus, qualis est usus prati, silvæ, montis, & alterius rei, cuius fructus usufructus absumere non valet, sed necessario illos vendere, locare, aut alio modo alienare debet, vt sibi prodesse possint. Nam eo casu, etsi nomine usus legetur, re tamen ipsa usus-

fructus est. Vt habetur leg. Diuus Adrianus ff. de usu, & habitari. & leg. fundi. ff. eodem. & aliis, aliàs inutilis esset usus, si de eo tamquam de usufructu vtiarius disponere posset. Vt in dicta leg. Diuus Adrianus, notatur, & in leg. hoc tenent. leg. quoniam. ff. de usufructu eorum rerum quæ usu consumuntur. & aduertit Auendaño, t. de censib. Hispan. c. 72.

Super habitatione autem census constitui poterit interim ac durat, quia est quadam species usufructus alienationi subiecta. §. sed cum habitatio instituitur, de usu, & habitari. & leg. cum antiquitas. ff. de usufructu. & leg. regia. 2. §. 1. par. 3.

Ex his constat qualiter in seruitutibus tam rusticis quam urbanis census creari possit. Potest namque constitui si fructifera sint, quia vendi, & pignoriari valent, secus si sint infructifera. Vt docuit Barr. in leg. iis qui. §. iura prædiorum. ff. de pignori. & probat lex sed an via. ff. eodem. Neque obstat quod in dicta leg. si iis qui. §. iura prædiorum, statutum sit iura prædiorum pignori non subici, quia id intelligendum est ex vi seruitutis, secus ex pacto seruituti superueniente, & propter vtilitatem contrahentium; vel intelligi debet quoad ius seruitutis formalis, non quoad commoditates proueniens ex seruitute, vt de usufructu dictum est, & latius tradit Auendaño tractat. de censib. c. 74. per totum.

Tandem in bonis que sunt pluribus communia census constitui poterit etiam à singulis quoad commoditatem, inquam, quam quilibet ex ea re communi percipere valet, vt colligitur ex l. falso. Cod. de commodat. alienat. c. 1. c. si commodum res pignori data sit, leg. sed & quod eas. ff. de pignori. leg. an dissonum. Cod. de iure dotium. Quia secundum hanc considerationem nemini sociorum in hac constituto. oie. census, prædicatur. Si enim res communiter vendi, pignoriari, aut alienari ea in parte potest, cur non census subici. Neque obstat rem communem non posse seruituti subici. leg. 2. §. de seruitutib. ibi. Vnus ex dominis communium adiun. vtriusque imponere non potest, quia id intelligitur cum prædictio alterius socij. Præterquam quod census constituto non est seruitus, tamen si seruitutem in pluribus imitetur. Vt latè prosequitur Auendaño d. tractat. de censib. cap. 74. per totum. & Felician. lib. 2. de censib. cap. 4. num. 2. & seq.

§. VII.

An in bonis constante matrimonio quæsitus, & in fundo dotali census constitui à marito, vel vxore, vel ab eisdem simul possit?

- 1 Quid sit certum?
- 2 Vxor constante matrimonio nequit in suis bonis dotalibus, neque in medietate acquisitionum censum constituere.
- 3 Bene potest maritus in his omnibus pro tempore matrimonij censum creare.
- 4 Fundus dotalis inestimatus nequit à marito in censum dari.
- 5 Bene tamen consentiente muliere.
- 6 Si fundus dotalis estimatus fuerit bene poterit in censum à marito dari.
- 7 Sed an in perpetuum? Aliqui affirmant.
- 8 Verius est solum pro tempore matrimonij posse.

Non est dubium ab utroque simul creati posse censum, cum vterque omnium suorum bonorum dominium, & administrationem habeat. Neque etiam est dubium non posse vxorem in bonis marito competentibus abique illius licentia censum constituere, quia esset constituto in re aliena, & cuius ipsa administrationem non habet.

Quare difficultas est, An vxor possit illis in euentibus, in quibus per leges absque licentia mariti contrahere permittitur censum in bonis dotalibus, & in medietate durante matrimonio acquisitionum constituere, & similiter maritus possit abique licentia vxoris in bonis dotalibus, & in medietate bonorum acquisitionum vxori competente censum consignare. Ratio difficultatis ex parte vxoris sumitur ex dominio, quod in illa bona habet, ex parte vero mariti ex eo quod illorum bonorum dominus non sit, sed solum administrator.

Ceterum omnino dicendum vxorem constante matrimonio non posse in suis bonis dotalibus, neq; in medietate bonorum acquisitionum censum constituere. Nam esto domina sit illorum bonorum, vt communiter Doctores tradunt, teste Couarua. 3. var. c. 19. n. 2. Anton. Gomez leg. 53. Tauri. num. 56. & leg. 77. num. 6. Ioann. Gutier. in pract. q. 118. tamen si plures contrarium sentiant. Vt videre est in Tello Fernandez. leg. 16. Tauri. n. 14. at tamen illorum administratio ei interdita est, & marito ad iudicanda. Sed ad censum constitutionem vera bonorum administratio requiritur, vt ad censum patet. Ergo vxor nequit censum in bonis quorum dominium habet durante matrimonio constituere. Vt resoluit Auendaño, tractat. de censib. Hispan. cap. 85. n. 6.